

Initiatie vakdidactiek Nederlands (H002193)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 3.0 **Studietijd 90 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2026-2027

A (semester 2)	Nederlands	Gent	werkcollege zelfstandig werk peer teaching
B (semester 1)	Nederlands	Gent	peer teaching zelfstandig werk werkcollege

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Desplenter, Youri	LW07	Verantwoordelijk lesgever
Corteville, Ine	LW07	Medewerker
De Bel, Lieve	LW07	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde: combinatie van ten minste twee talen (afstudeerrichting Nederlands, Duits, Turks)	3	A, B
Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde: combinatie van ten minste twee talen (afstudeerrichting Nederlands, Engels, Turks)	3	A, B
Bachelor of Arts in de toegepaste taalkunde: combinatie van ten minste twee talen (afstudeerrichting Nederlands, Frans, Turks)	3	A, B
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A, B
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting taal- en letterkunde)	3	A, B
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject) (afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A, B
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)	3	A, B

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

taal- en literatuuronderwijs, didactiek

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot de realisering van de basiscompetenties voor leraren en de opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster.

Inhoud

De leerinhouden sluiten aan bij de vakinhoudelijke vorming van de studenten in de bachelor- of masteropleiding.

In het theoretische gedeelte worden volgende algemene aspecten behandeld:

- binnen het moedertaalonderwijs: de vaardigheden, taalbeschouwing, taalbeheersing, argumentatieleer/retorica, grammatica, literatuur (poëzie, theater, historische en moderne literatuur), gebruik van nieuwe media;
- richtlijnen voor moedertaalonderwijs in het hoger secundair onderwijs, gebaseerd op recent onderzoek en visieteksten van onder meer <http://taalunie.org/> en <https://www.vlaamstalenplatform.be/project-items/rapport-naar-een->

[talenonderwijs-in-topvorm/](#);

- positie van het Nederlands als onderwijsvak (maatschappelijke positie, leerplannen en eindtermen);
- vakliteratuur (lesmethodes, tijdschriften, enz.).

In het gedeelte oefeningen komen volgende onderwerpen aan bod:

- analyseren en opstellen van lesvoorbereidingen;
- didactische vaardigheden in verband met het opzetten van leeromgevingen;
- communicatievaardigheden in het algemeen en taalvaardigheden in het bijzonder;

Bovenstaande onderwerpen zullen zowel theoretisch als praktisch gekaderd worden tijdens de contactmomenten.

Begincompetenties

Studenten hebben de opleidingsonderdelen Nederlands van het eerste en tweede modeltrajectjaar gevolgd, of de eindcompetenties op een andere manier verworven.

Studenten worden omwille van de inhoudelijke afstemming tussen de oriëntatiestage en de initiatie vakdidactiek geadviseerd die twee gelijktijdig op te nemen.

Eindcompetenties

- 1 De studenten kunnen theoretische inzichten in gepaste leerinhouden omzetten tijdens hun eigen lespraktijk.
- 2 De studenten hebben kennis van recente lesmethodes en vakinhoudelijke tijdschriften of sites met betrekking tot het vak Nederlands.
- 3 De studenten hebben inzicht in de relatie tussen lesdoelstellingen enerzijds en eindtermen en leerplannen anderzijds.
- 4 De studenten kunnen een logisch opgebouwde lesvoorbereiding opstellen, met aandacht voor het leerplan en de voorkennis van de leerlingen. Ze houden hierbij rekening met de verschillende lesfasen (introductie-, instructie-, verwerkings-, vastzettings- en/of evaluatiefase).
- 5 De studenten kunnen leerinhouden omzetten in gevarieerde en activerende werkvormen, aangepast aan hun doelpubliek. Ze sluiten hiermee aan bij de leefwereld en de interesses van hun leerlingen. Ze maken hierbij gebruik van nieuwe media.
- 6 De studenten weten hoe ze de verschillende vaardigheden geïntegreerd aan bod kunnen laten komen in een lesgeheel.
- 7 De studenten hebben inzicht in taalontwikkelen lesgeven, vraagstelling en instructietaal.
- 8 De studenten streven blijvend naar het beheersen van de volgende attitudes: beslissingsvermogen, relationele gerichtheid, kritische ingesteldheid, leergierigheid, organisatievermogen, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheidszin.
- 9 De studenten streven blijvend naar een vlotte en correcte beheersing van hun taalgebruik, zodat ze het leer-en ontwikkelingsproces van de leerling in het Standaardnederlands kunnen begeleiden. Ze herkennen taalproblemen en – belemmeringen bij de leerlingen.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Zelfstandig werk, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: nvt
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Reader

Naam: nvt
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee

Type: Handouts

Naam: nvt
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee

Referenties

- Witte, T. (2008). *Het oog van de meester*. Groningen: UOCG.
- Hajer, M. & Meestringa, T. (2009). *Handboek Taalgericht vakonderwijs*. Amsterdam: Coutinho
- Van den Branden, K. (2013). *Onderwijs voor de 21ste eeuw. Een boek voor leerkrachten en ouders*. Leuven: Acco
- Nederlandse Taalunie (2017). 'Iedereen taalcompetent!'. Den Haag: Nederlandse Taalunie
- Valcke, M. (2019). *Krachtige leeromgevingen*. Gent: Academia Press.
- Vanhooren, S. & Wulftange, L. (2020). 'De taalcompetente leraar. Een referentiekader voor taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen'. Den Haag: Nederlandse Taalunie
- D'Hoker, E. (2021). 'Leerlingen en literatuur'. Tiel: Lannoo
- Schiepers, M. e. a. (2022). *Voluit taal. Didactiek Nederlands voor de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs*. Leuven: Borgerhoff & Lamberigts
- Dera, J. (2023). *Vaardig met vakinhoud*. Bussum: Coutinho.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Studiebegeleiding gebeurt door de lesgevers.
Interactieve ondersteuning via Ufora.
Feedback via e-mail, tijdens de contacturen of op afspraak.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- Onder 'participatie' wordt de peerteaching begrepen. De student ontvangt naderhand feedback van de peers en van de onderwijsdidactici.
- Onder 'werkstuk' wordt het uitwerken van een lessenreeks begrepen.
- Voor LIO's wordt de evaluatie individueel vastgelegd.

Eindscoreberekening

NPE (100%): Het werkstuk telt mee voor 50% en de participatie ook voor 50%. Wanneer men niet deelneemt aan één of meer onderdelen van de evaluatie kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore in dat geval een cijfer van 8 of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (hoogstens 7/20). Aanwezigheid in de lessen is verplicht. Wie ongegrond afwezig is, kan eveneens een niet-delibereerbare eindscore krijgen.

Faciliteiten voor werkstudenten

Te bepalen in overleg met de verantwoordelijk lesgever (geldt ook voor LIO-studenten)